

Kalibotanong Kahimtang sa Gipamaligya nga mga “Biotech/GM Crops”: 2012

Ni Clive James, Nagtukod ug Nangulo sa ISAAA

Gipahinungod kini sa nagsulat ngadto sa usa ka bilyon ka mga kabus ug gigutom nga mga katawhan, ug sda ilang paglahutay luyo niini nga kahimtang

Mga ektarya sa Luna nga gitamnan miusbaw sa usa ka gatus ka pilo-pilo gikan sa 1.7 milyones ka mga ektaryas sa tuig 1996 ngadto sa 170 milyones ka ektaryas sa tuig 2012

Natala nga mga biotech nga mga tanom ang gipananom sa 170.3 milyones ektaryas nga mga luna sa tuig 2012, sa tinuig nga usbaw nga 6 por ciento ngadto sa 10.3 milyones kon itandi sa 160 milyones ektaryas kaniadtong 2011.

Ang tuig 2012 nagtimaan sa dili tiaw nga usbaw sa mga gipananom nga biotech crops diin gipilo-pilo kini sa makagatus nga usbaw gikan sa 2.7 milyones ka mga ektaryas sa 1996 ngadto sa 170 milyones sa tuig 2012 – kini nagtimaan nga ang mga biotech crops daghan na ang mitanom niini sa kasamtangang panahon – katarungan – naghatag gayud sila og daku nga kaayohan ngadto sa mga mag-uuma nga nananom niini.

Sa tuig 1996 ngadto sa 2012, minilyon ka mga mag-uuma sulod sa 30 ka mga kanasuran sa tibook kalibutan, nakahimo og kapin sa usa ka milyon ka mga gawasnon nga disisyon sa pagtanom og hiniusang gidak-on sa luna nga mokabat og kapin sa 1.5 ka bilyon ka ektaryas – kapin sa 50 por ciento sa gidak-on sa Estados Unidos o Tsina; kini nagpakita nga ang pagsalig ug kumpiyansa ug pagrigo sa minilyon ka mga mag-uuma sa pagtanom og mga biotech crops dili ikalimod nga nakahatag kanila og malungtaron, igo nga mga benipisyong ekonomikanhon ug sa kalikopan nga ilang nahimutangan.

Duha ka mga bag-ong kanasuran, ang Sudan (Bt cotton) ug Cuba (Bt maize) nananom sulod sa labing unang higayon kaniadtong 2012. Ang Germany ug Sweden dili makatanom og patatas nga “Amflora” tungod kay wala na kini mahalina; ang Poland mihunong usab sa pagtanom og BT maize tungod sa mga pagdili sa pagtanom niini.

Sa 28 ka mga kanasuran nga nananom og mga biotech crops kaniadtong miaging tuig (2012), 20 niini ang nanagtubo pa, ug 8 ang mga industriyalisadong kanasuran; ikatandi kini sa 19 ka mga nanagtubong kanasuran ug 10 nga mga industriyalisado kaniadtong 2011.

Kaniadtong 2012, nasayran nga 17.3 ka milyon ka mga mag-uuma o kapin sa 0.6 ka milyon gikan sa 2011 ang nananom og mga biotech crops – timaan kini nga kapin sa 90 por ciento o kapin sa 15 milyones ang mga gagmay'ng mag-uuma sa mga nanagtubo pa nga mga kanasuran. Mga mag-uuma nga batid na sa pagpugong sa mga risgo o mga kakulian ug kaniadtong 2012, natala nga 7.2 milyones ka mga gamay'ng mag-uuma sa Tsina ug laing 7.2 milyones sa India ang mipili sa pagtanom og halos 15 milyones ka mga ektaryas sa Bt corn tungod sa dili tiaw nga gidak-on sa mga kaayohan nga gikahatag niini ngadto kanila.

Sulod sa unang higayon, ang mga nanagtubo nga mga kanasuran nananom og dugang 52 por ciento sa mga biotech crops kaniadtong 2012 kon itandi sa 48 por ciento lamang nga usbaw sa mga industriyalisadong kanasuran. Sa 2012, ang usbaw sa pagpananom og mga biotech crops labing menos mga tres por ciento ang kapaspason, ug singko por ciento ang kapaspason sa pagsagop niini sa mga nanagtubo nga mga kanasuran diin gibanabana kini nga mga 11 por ciento o 8.7 milyones ka ektaryas sa luna batok sa 3 por ciento o 1.6 milyones ektaryas lamang sa mga industriyalisadong mga kanasuran.

Mga hiniusang mahinungdanon gawi – 13 ka mga kanasuran nananom og mga biotech crops nga may duha o kapin pa nga mga kinaiya sa 2012, ug ang makapadasig, 10 sa 13 ka mga nanagtubo nga mga kanasuran – 43.7 milyones ka ektaryas o kapin sa 25 por ciento sa 170 milyones ka ektaryas nga gihiusa kaniadtong 2012.

Sulod sa sunod-sunod nga upat ka mga katuigan, ang Brazil mao ang nag-una sa kalibutan nga nananom og mga **biotech crops** diin giusbawan niini ang ilang luna nga gitamnan – makapasibot nga talaan sa pag-usbaw gikan sa 6.3 milyones ektaryas 0 21 por ciento sa 2011 diin misaka na kini ngadto sa 36.6 milyones ka ektaryas sulod sa 2012.

Ang Estados Unidos nagpadayon gihapon nga nag-una diin 69.5 milyones ektaryas nga kasarangan misagop mga 90 por ciento nga nananom sa tanang klase sa mga biotech crops. Ang epekto sa huwaw sa Estados Unidos kaniadtong 2012 maoy hinungdan sa pag-us-us ang ilang abot sa mais og bale 21 por ciento ug sa soybean mga 12 por ciento. Ang Canada adunay natala nga 8.4 milyones ektaryas nga gitamnan sa canola diin 97.5 por ciento sa mga mag-uuma didto ang nananom niini.

Ang India nananom og Bt cotton sa 10.8 milyones nga luna diin 97 por ciento sa mga mag-uuma didto ang nananom sa tanang mga biotech crops, samtang 7.2 ka mga gagmay-ng mag-uuma sa Tsina ang nananom og Bt cotton sa 4.0 milyones ektaryas nga luna diin mga 80 por ciento lamang sa ilang mga gagmay'ng mag-uuma didto ang misagop niini, diin matag mag-uuma nanom lamang sa kasarangan nga tunga sa ektarya kada usa kanila. Ang mga mag-uuma sa India milambo ang ilang kita pinaagi sa pagtanom og Bt corn og bale 12.6 bilyones nga amerikahong dolyar kanaidtong 2002 ngadto sa 2011 ug 3.2 bilyones nga amerikahong dolyar sa 2011 lamang.

Samtang ang Africa nagpadayon sa paglambo uban sa South Africa nga mipausbaw sa ilang yuta nga gigahin alang sa mga biotech crops sa talaan nga 0.6 ka milyon ka ektaryang luna aron makab-ot ang 2.9 milyones ektaryas. Ang Sudan miduyog sa South Africa , Burkina Faso ug Ehipto aron mokabat sa upat ka mga kanasuran sa Africa ang misagop sa biotech crops.

Lima ka mga kanasuran sa European Union (EU) nananom og mga biotech crops nga mitala sa 129,071 ektaryas sa BT maize, diin misaka kini og bale 13 por ciento gikan sa 2011. Ang Espanya maoy nag-una sa mga kanasuran sa EU uban sa 116,307 mil ka ektaryas nga gitamnan og Bt maize, mga onse por ciento ang usbaw niini gikan sa ilang talaan sa 2011.

Gikan sa 1996 ngadto sa 2011, ang mga biotech crops nakatampo sa kaseguroan sa pagkaon, sa pagsustinir niini ug sa kausaban sa klima pinaagi sa: pagsaka sa produksiyon sa pagkaon nga mibalor og 98.2 bilyones nga amerikanhong dolyar; pagseguro sa maayong kahimtang sa kalikopan pinaagi sa pag-iban sa pagamit og pestisidyo og bale 473 milyones kilos; sa 2011 lamang ang pagkunhod sa pagbuga sa carbon dioxide og bale 23.1 bilyones ka kilos katumbas sa dili pagamit sa 10.2 milyones ka mga sakyanan diha sa kadalanan; pagkonserbar sa biodiversity pinaagi sa pagsalbar sa 108.7 milyones ka ektaryas nga luna; pagtabang sa pagpamenos sa suliran sa kawad-on pinaagi sa pagtabang sa 15 milyones ka mga gamay'ng mag-uuma ug sa ilang mga pamilya nga mokabat sa kapin sa 50 milyones ka mga katawhan, kinsa nahisakop sa giisip nga labing kabus sa tibook kalibutan. Ang mga biotech crops mahinungdanon ug dili kini magdala og kadaot ug misagop kini sa mga maayong pamaagi sa pagpanguma sama sa pagbalhin-balhin og mga tanom ug maayong pag-atiman diin mahinungdanon kini alang sa mga biotech crops sama sa pag-atiman sa mga sagad nga mga gipananom nga mga tanom.

Ang kakulang sa tukma nga mga pamaagi nga gipasikad sa siyensiya ug nasulayan nga menos ang panahon ug galastuhan nga igahin alang niini magpadayon nga maoy dakung mga babag sa pagsagop sa mga biotech crops. Ang responsable, sobosob apan dili mabug-at nga reglamento ang gikinahanglan sa mga gamay ug kabus nga mga kanasuran aron ikapatuman ang pagsagop sa mga biotech crops.

Ang kinatibuk-ang balor sa kalibutan sa mga binhi nga biotech mibalor og 15 ka bilyon ka amerikanhong dolyar kaniadtong 2012.

Ang mga saad sa umaabot – malaomon apan mainampingon uban sa ginababana nga ganansiya niini kada tuig ang gilaoman tungod sa daghan na nga misagop sa mga mahinungdanong mga tanom diha sa mga hamtong na nga merkado tali sa mga nanagtubo ug mga industriyalisadong mga kanasuran.

Ang ISAAA usa ka non-profit nga kapunongan, gipasigudahan sa mga publiko ug pribadong kapunongan. Ang kinatibuk-ang luna nga gitamnan og mga biotech crops nga gikataho sa tanang mga basahon nga gitala sa ISAAA giisahap lamang sa makausa, bisan pa man kon pila ka mga kinaiya ang giipon diha sa mga tanom. Ang detalyado nga kasayuran gihatag sa ISAAA Brief 44 "Global Status of Commercialized Biotech/GM crops: 2012" nga gisulat ni Clive James. Alang sa dugang kasayuran, palihog sa pagbisita sa <http://www.isaaa.org> o kontakta ang ISAAA SEAsiaCenter sa +6349 536 7216 o email sa info@isaaa.org.